

ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ψυχογιοπούλου Ευαγγελία

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕ8040Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεσμοί και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	1.6
Ατομική έκθεση με παρουσίαση			0.7
Περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου			0.5
Τελικές εξετάσεις			2.3
ΣΥΝΟΛΟ			~5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	Ειδικού υποβάθρου/Ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΝΑΙ (Προαπαιτούμενο μάθημα: Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση, Κωδικός μαθήματος: 4030Υ)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά (αγγλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/3429/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα</p> <p>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</p> <p>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Το μάθημα «Θεσμοί και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» επιδιώκει μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται ότι:</p> <p>1. Σε επίπεδο γνώσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έχουν εξοικειωθεί με τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την άσκηση των αρμοδιοτήτων της και γνωρίζουν βασικές παραμέτρους των επιμέρους ενωσιακών πολιτικών τόσο ως προς το περιεχόμενό τους, όσο και ως προς τις θεσμικές πτυχές τους, - Μπορούν, αξιοποιώντας τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει, να εξετάζουν με επιστημονικό και συστηματικό τρόπο θέματα που σχετίζονται με τις πολιτικές της Ένωσης, τις θεσμικές ιδιαιτερότητές τους και τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και άλλες στοχεύσεις τους, - Διαθέτουν επαρκές γνωσιολογικό υπόβαθρο για να παρακολουθούν και να κατανοούν τις εξελίξεις στην επιστημονική μελέτη των ενωσιακών πολιτικών και των θεσμικών οργάνων, - Εφαρμόζουν αναλυτική και κριτική σκέψη κατά την έρευνα και τη μελέτη των πολιτικών της Ένωσης και του θεσμικού πλαισίου που τις διέπει. <p>2. Σε επίπεδο δεξιοτήτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποιούν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει για να αναλύουν πληροφορίες και απόψεις σχετικά με τις ενωσιακές πολιτικές και για να εξετάζουν διαχρονικές και επίκαιρες πτυχές τους, αποκτώντας νέες γνώσεις, - Χρησιμοποιούν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει και τις διαθέσιμες πηγές ενημέρωσης, αναφοράς και τεκμηρίωσης για να διατυπώνουν ιδέες, απόψεις και προτάσεις πολιτικής για την ενωσιακή δράση σε διάφορα πεδία πολιτικής,

- Επικοινωνούν με τεκμηριωμένο, αναλυτικό και κριτικό τρόπο, μέσω του προφορικού και του γραπτού λόγου, την επιστημονική θέση τους σχετικά με τη δράση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης σε διάφορους τομείς πολιτικής.

3. Σε επίπεδο ικανοτήτων:

- Είναι σε θέση να υλοποιούν ερευνητικές εργασίες σχετικά με τις πολιτικές της Ένωσης και τον ρόλο των θεσμικών οργάνων στη διαμόρφωση και υλοποίησή τους,

- Μπορούν, με σχετική αυτονομία και επιστημονική εγκυρότητα, να εφαρμόζουν στην πράξη τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για την ανάλυση και τη λήψη αποφάσεων επί ευρωπαϊκών θεμάτων.

Γενικές Ικανότητες	
<i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;</i>	
<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>
<i>Λήψη αποφάσεων</i>	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>
<i>Αυτόνομη εργασία</i>	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου</i>
<i>Ομαδική εργασία</i>	<i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i>
<i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i>	<i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i>
<i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i>	<i>.....</i>
<i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i>	<i>Άλλες...</i>
	<i>.....</i>

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη βασικών εννοιών και στοιχείων εμβληματικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της θεσμικής διάστασής τους. Το μάθημα εξετάζει τη γένεση και την εξέλιξη επιμέρους ευρωπαϊκών πολιτικών δια μέσου των Συνθηκών και παρουσιάζει τα συνταγματικά θεμέλια, τους στόχους και τις βασικές παραμέτρους τους, όπως αποτυπώνονται στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Επίσης, σκιαγραφεί τον ρόλο και την αλληλεπίδραση των θεσμικών οργάνων στο πλαίσιο των υπό εξέταση πολιτικών και διερεύνα το ειδικότερο περιεχόμενο που προσλαμβάνουν μέσα από συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις. Το μάθημα ξεκινά παρουσιάζοντας συνοπτικά τις στοχεύσεις, τις αρμοδιότητες και τη θεσμική οργάνωση της Ένωσης. Στη συνέχεια, εξετάζονται πολιτικές όπως η εσωτερική αγορά, η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (με έμφαση στο άσυλο και στη μετανάστευση), η οικονομική και νομισματική ένωση, οι πολιτικές της Ένωσης για το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, η εξωτερική δράση της Ένωσης, καθώς και σύγχρονες προκλήσεις της εσωτερικής αγοράς σε συνάρτηση με τις νέες τεχνολογίες και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Το μάθημα αναπτύσσεται με βάση τις παρακάτω ενότητες:

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Στόχοι, αρμοδιότητες και θεσμική αρχιτεκτονική της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Σύγγραμμα 1: Μέρος πρώτο, Τμήμα I, Τμήμα III	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
2. Η εσωτερική αγορά και η διαχρονική εξέλιξή της	Σύγγραμμα 2: Κεφάλαιο 7	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
3. Η εσωτερική αγορά – Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα I, Κεφάλαιο 1	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.

4. Η εσωτερική αγορά: Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα Ι, Κεφάλαιο 3 και 4	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
5. Η εσωτερική αγορά – Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα Ι, Κεφάλαιο 2	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
6. Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα Ι, Κεφάλαιο 2	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
7. Σύγχρονες προκλήσεις της εσωτερικής αγοράς: Νέες τεχνολογίες και ψηφιακός μετασχηματισμός	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα Ι	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
8. Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα Ι, Κεφάλαιο 2 Σύγγραμμα 2: Κεφάλαιο 20	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
9. Οικονομική και Νομισματική Ένωση	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα ΙΙΙ	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
10. Πολιτικές για το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια	Σύγγραμμα 2: Κεφάλαια 16 και 17	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
11. Η εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1/2)	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα ΙV	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
12. Η εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2/2)	Σύγγραμμα 1: Μέρος δεύτερο, Τμήμα ΙV	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.
13. Άλλες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Σύγγραμμα 2: Κεφάλαια 14, 15, 18, 19, 21	Θα αναρτηθεί υλικό στο eclass.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία: Διαφάνειες powerpoint για κάθε ενότητα του μαθήματος, ανάρτηση πρόσθετου ψηφιακού υλικού στο eclass Χρήση ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους φοιτητές: Αξιοποίηση του eclass για την ανάρτηση ανακοινώσεων σχετικά με το μάθημα και ως forum επικοινωνίας													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="651 479 979 539">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="979 479 1329 539">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="651 539 979 640">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="979 539 1329 640">13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 640 979 734">Ατομική έκθεση με παρουσίαση</td> <td data-bbox="979 640 1329 734">(3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5) + 3 ώρες = 16.5 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 734 979 828">Περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου</td> <td data-bbox="979 734 1329 828">3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5 = 13,5 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 828 979 922">Τελικές εξετάσεις</td> <td data-bbox="979 828 1329 922">13 εβδομάδες X 3 ώρες X 1.5= 58.5 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 922 979 1003">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="979 922 1329 1003">127.5 ώρες</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες	Ατομική έκθεση με παρουσίαση	(3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5) + 3 ώρες = 16.5 ώρες	Περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου	3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5 = 13,5 ώρες	Τελικές εξετάσεις	13 εβδομάδες X 3 ώρες X 1.5= 58.5 ώρες	Σύνολο Μαθήματος	127.5 ώρες
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες													
Ατομική έκθεση με παρουσίαση	(3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5) + 3 ώρες = 16.5 ώρες													
Περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου	3 εβδομάδες x 3 ώρες X 1,5 = 13,5 ώρες													
Τελικές εξετάσεις	13 εβδομάδες X 3 ώρες X 1.5= 58.5 ώρες													
Σύνολο Μαθήματος	127.5 ώρες													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	α) Ατομική έκθεση με παρουσίαση (15%) β) Περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου (15%) γ) Διεξαγωγή γραπτών εξετάσεων (70%) (ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης) Ο βαθμός της ατομικής έκθεσης με παρουσίαση πολλαπλασιάζεται επί 0.15 (π.χ. 10 x 0.15=1.5). Ο βαθμός της περίληψης επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου πολλαπλασιάζεται επί 0.15 (π.χ. 10 x 0.15=1.5). Ο βαθμός των γραπτών τελικών εξετάσεων πολλαπλασιάζεται επί 0.70 (π.χ. 10 x 0.70=7). Η τελική βαθμολογία προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους βαθμολογιών (π.χ. 1.5+1.5+7=10). Η ατομική έκθεση παρουσιάζεται προφορικά (εβδομάδες 4-13) και κατατίθεται ηλεκτρονικά μία εβδομάδα μετά την παρουσίασή της. Έκταση: 1500-2000 λέξεις. Η περίληψη επιστημονικού άρθρου/κεφαλαίου κατατίθεται ηλεκτρονικά την 13 ^η εβδομάδα. Έκταση: 1500-2000 λέξεις. Γλώσσα αξιολόγησης είναι τα ελληνικά (και τα αγγλικά για φοιτητές/φοιτήτριες Erasmus+).													

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασικά εγχειρίδια:

1. Α. Πλιάκος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικό και Ουσιαστικό Δίκαιο (2018, Νομική Βιβλιοθήκη), 2^η έκδοση
2. Ν. Μαραβέγιας (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές (2016, Εκδόσεις Κριτική)

Συμπεριλαμβανόμενη περαιτέρω βιβλιογραφία:

- Γ. Αργυρός, Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Εσωτερικής Αγοράς: Οι Θεμελιώδεις Οικονομικές Ελευθερίες (2015, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα), <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/4169>
- D. Ashiagbor, N. Countouris and I. Lianos (eds), *The European Union after Lisbon* (2012, Cambridge University Press)
- C. Barnard, *The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms* (2019, OUP), 6th edn
- C. Barnard and J. Scott (eds), *The Law of the Single European Market. Unpacking the Premises* (2002, HartPublishing)
- Σ. Βέρνου και Α. Κόντης (επιμ.), *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Οι Πολλαπλές Κρίσεις και οι Προκλήσεις του Μέλλοντος* (2017, Εκδόσεις Παπαζήση)
- D. Chalmers and A. Arnall (eds), *The Oxford Handbook of European Union Law* (2015, Oxford University Press)
- P. Craig and G. de Búrca, *EU Law. Text, Cases, and Materials* (2020, OUP), 7th edn
- P. Craig and G. de Búrca (eds), *The Evolution of EU Law* (2021, OUP), 3rd edn
- M. Dawson and F. de Witte, *EU Law and Governance* (2022, Cambridge University Press)
- S. Garben and I. Govaere (eds), *The Internal Market 2.0* (2021, Hart Publishing)
- A. Glencross, *Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης* (2016, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης), 2η έκδοση
- H. Heinelt and S. Münch (eds), *Handbook of European Policies. Interpretive Approaches to the EU* (2018, EdwardElgar)
- E. Jones, A. Menon and S. Weatherill (eds), *The Oxford Handbook of the European Union* (2012, Oxford University Press)
- Γ.Ε.Φ. Καλαβρός και Θ. Γεωργόπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ουσιαστικό Δίκαιο, Τόμος II* (2020, Νομική Βιβλιοθήκη), 4^η έκδοση
- P. Koutrakos and J. Snell (eds), *Research Handbook on the Law of the EU's Internal Market* (2017, Edward Elgar)
- Π. Λιαργκόβας και Χ. Παπαγεωργίου, *Το Ευρωπαϊκό Φαινόμενο. Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές* (2018, Εκδόσεις Τζιόλα)
- Ν. Μούσης, *Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική* (2018, Εκδόσεις Παπαζήση), 16^η έκδοση
- N. Nugent, *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση* (2012, Σαββάλας), 7^η έκδοση
- Δ. Παπαγιάννης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο* (2016, Νομική Βιβλιοθήκη), 5η έκδοση
- M. Rhinard, N. Nugent and W. Paterson, *Crises and Challenges for the European Union* (2023, Bloomsbury)
- M. Riddervold, J. Trondal and A. Newsome, *The Palgrave Handbook of EU Crises* (2021, Palgrave Macmillan)
- Ο. Σπηλιόπουλος, *Οικονομικό Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Νομικό Πλαίσιο της Οικονομικής Ολοκλήρωσης* (2020, Εκδόσεις Σάκκουλα)
- Χ. Ταγαράς και Μ. Μενγκ-Παπαντώνη, *Η Κατ' Άρθρο 26.2 ΣΛΕΕ Εσωτερική Αγορά – Ελεύθερη Κυκλοφορία Εμπορευμάτων, Προσώπων, Υπηρεσιών και Κεφαλαίων και Πληρωμών* (2021, Νομική Βιβλιοθήκη), 2^η έκδοση
- N.N. Shuibhne (ed.), *Regulating the Internal Market* (2006, Edward Elgar)
- H. Wallace, M.A. Pollack, C. Roederer-Rynning and A.R. Young, *Policy-Making in the European Union* (2020, Oxford University Press), 8th edn
- B. Χριστιανός, P.E. Παπαδοπούλου, Μ. Περάκης, *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (2021, Νομική Βιβλιοθήκη), 2η έκδοση
- N. Zahariadis and L. Buonanno (eds), *The Routledge Handbook of European Public Policy* (2020, Routledge)

Εκδόσεις ΕΕ

Κ.-D. Borchardt, Το Αλφάβητο του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2017, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/5d4f8cde-de25-11e7-a506-01aa75ed71a1>
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματολογικά Δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/home>
Fontaine, P., Η Ευρώπη σε 12 μαθήματα, 2017, <https://op.europa.eu/webpub/com/eu-in-12-lessons/el/>
Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Οδηγός σας στα Θεσμικά Όργανα της ΕΕ, 2014, http://publications.europa.eu/resource/cellar/9a6a89dc-4ed7-4bb9-a9f7-53d7f1fb1dae.0018.02/DOC_1

Ιστοσελίδες

Επίσημος ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, https://european-union.europa.eu/index_el
Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, https://commission.europa.eu/index_el
Ιστότοπος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://www.consilium.europa.eu/el/>
Ιστότοπος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, <https://www.europarl.europa.eu/portal/el>
Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=el>
Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0010.02/DOC_1&format=PDF
Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=FI>
Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT>

Κατευθύνσεις για τις πηγές και συμπληρωματική βιβλιογραφία παρέχονται στο πλαίσιο κάθε ενότητας του μαθήματος.